

Ukininkas

Prekė laikraščio:

Prusose ir i Austriją 3 auks.
i Ameriką ir i kitas svetimas
žemes 5 auks.
i Rusiją (kuvertuose) 5 rubl.

LIETUVOS

UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

Prekė apgarsinimų:

Už eilutę smulkaus
rašto arba už jos vietą per
pusę puslapio 60 fenigų.

IŠEINA DU SYKIU PER MĖNESĮ SU MĖNESINIU PRIEDU.

Naujas persekiojimas tikėjimo.

Maskolių vyriausybė persekioja lietuvius netik Lietuvoje. Paskutiniame laike uždėjo savo barbarišką ranką ir ant mokytinių lietuvių einančių i mokslus Kuršo gymnazijose; ėmė versti lietuvius katalikus melstis balsiai maskoliškoje kalboje. Mokintiniai žinoma nenorėjo tai daryti. Mintaujoje už toki pasipriešinimą tapo išvartytas iš gymnazijos mokytinis Juozas Tubelis.*) Tada kiti lietuviai mokintiniai Mintaujos gymnazijos padavė apšvietimo ministeriui, sekanti prašymą:

„Jūsų Šviesybe!

Viešpats Dievas sutverė tautas, davė joms įvairias kalbas ir liepė garbinti Savę tose kalbose. Iš to aišku, kad Dievas lygiai myli visas kalbas. Mes da kudiškais budami, ant kelių savo motinų išmokome melstis Sutvėrtojo kiekvienas savo kalboje. Mes su noru melsimės ir už mūsų Ciecorių savo prigimtoje kalboje. Jug tai visur ir visados buvo pavelyta. Lietuvos kunigaikščiai ir lenkų karaliai, valdydami, kaip mus mokino istorijoje, vakarinę Rusijos dalį, pavėlydavo rusams garbinti Dievą rusiškoje kalboje. Mat totoriai, apėmę Rusiją, nevertė rusus melstis totoriškai. Ant galo mūsų gymnazijoje, mūsų draugams Liuterio išpažinimo valią melstis: vokiečiams — vokiškai, o latviams — latviškai. Kuo-gi mes blogesni už juos? Kuo mes praskaltome? Už ką mus štai jau kelinta diena verčia po akių mūsų draugų liuterių melstis rusiškai, atimdami mums tą tiesą, kuria anie naudojasi.

Mes meldžiame Jūsų Šviesybės paliepti, idant būtų daleista mums melstis už Ciecorių prigimtoje kalboje. Jaigu-gi šitai ne nuo Jūsų priguli, tai teiktės vaikų prašymą pranešti Jo Ciecoriškai Didybei, Maloningiausiam Viešpačiui Mūsų Mikalojui Antramjam. Dabar Jisai grįžta nuo bičiulių savo katalikų — prancūzų. Budamas

Paryžiuje Jisai atlankė dagi katalikišką bažnyčią. O, Jis tikrai mus išklausys!

Jūsų Šviesybe! Neduokite išvaryti iš gymnazijos mūsų draugą Juozą Tubelį atsiskiusi, melstis rusiškai. Jisai padarė tiktai tą, ką būtų padaręs, kiekvienas iš mūsų, jeigu būtų paliepta tai kas jam buvo paliepta“

Prašymas šitas rašytas 2 dieną spalio mėnesio pagal senąjį kalendorių. Ant prašymo pasirašė suviršum 100 mokytinių Mintaujos gymnazijos.

Kas iš to išeis dar nežinoma. Mums iš šito matyti da kartą maskolių norai. Barbariškas persekiojimas tautos ir tikėjimo, tai darbas maskolių vyriausybės. Idant pažeminti kitą tikėjimą, o paaukštinti savo pravoslaviją maskoliai nesigedi baisiausių piktadarysčių. Nesigedi kankinti nekaltus žmones, kaip tai padarė Kražiuose; nesigedi mūsų kudičius prievarta melstis maskoliškai, o kada anie nenor klausyti išvaro iš gymnazijų, nepaisydami ant to, kad nueis perniek daug piningų tėvų ant mokslo išleistų, kad dėlei savo nežmoniškų norų, kudiškiui amžinai uždaro gyvenimo kelią. Kad mes negautume apsišviesti, nežmoniškai persekioja skaitančius lietuviškus raštus. Bet tuščias tai darbas; jau ne vienur išnyko kaip duma vyriausybė persekiojanti laisvę ir apšvietimą su tokiu pat barbarišku kaip šiandien maskoliška Neveizint ant to apšvietimas prasiplatino, gyventojai sukilo laisvės įsiekti ir vyriausybė išnyko kaip duma. N.

Skarlatina.

Šita liga apserga daugiausiai vaikai ypač nuo 2 iki 7 metų amžiaus, po 12 metų skarlatina jau neteip kabinasi.

Tai yra liga didelei užsikrečiama; bet syki persirgus ja, jau retai kas antru kartu savo gyvastyį apserga ja.

Prasideda skarlatina umai. Da vakare vaikas, rodosi, buvo visai sveikas, tik su sykiu

*) Vežėk Nr. 19. „Uk-ko“ korespondencija „Iš Kuršo.“

nusivėmė, pradėjo dikčiai karščiuiot, skūstis. kad gerkle ūskauda, gula tuojaus į patalą, o už kokios paros arba da ir aukščiau, ant pečių, ant krutinės pasirodo jau išbertas smulkų, kaip aguonų grudeliai, raudonų gruodelių; į koki 2 dieni raudonumas darosi da aiškesnis ir visą kuną užima. — Iš pirmos dienos pažiūrėjus į gerkle matyt pabrinkę ir paraudonavę šaliniai, toliaus ant šalinių dažnai darosi gelsvi plėmiai, kaklas pažandėmis dikčiai pabrinksta, pakyla guzai; nuryt ligoniui darosi sunku; tankiai ir balsas pakimsta, kalba lyg par nosį. Karštis tuom tarpu vis esti didelis — vis apie 40 laipsnių C. Apie valgį ligonis mažai te ką rupinasi, užtatai gert gera daug geria. Liežuvis buva dikčiai stora plėve apkepęs ir, kaip pradeda valytis, tai pirmučiausiai ta plėvė ima nuo galo nykti, tada pats galas liežuvio, lyg arietės vuoga, buna raudonas.

Apie 5tą dieną nuo pradžios ligos lengvesniuose atsitikimuose ligonis pradeda pamažu geryn eiti: karštis išlėto mažinasi, raudonumas nuo kuno prapuola, skaudėjimas ir patynimas gerkles irgi eina mažyn, ir į 8—10tą dieną ligos ligonis jau nieku nesiskundžia.

Pabaigoj antros savaitės (nedėlios) arba trečiojoj pradeda luptis oda ir tai tesiasi dažinai iki 5—6 savaitių. Nuo pirštų, delnų, padų skura visais skiautais, lyg pirštinė kartais, nusi-mauja.

Už kokia pusantro mėnesio buvęs ligonis gali visiškai sveiku pastoti.

Bet ne visados teip gerai skarlatina pereina. Tiesa, nekuriuose atsitikimuose ji da lengviaus pereina — ligoniai bevaikščiodami perseraga. Užtatai nesykį ji pasirodo visame savo baisume.

Gerkle kaip kada teip labai užtinstina ir iš-genda, jogei ligonis kuone užtrokšta nuo to, jau nekalbant apie tai, kad praryt nieko negali. Jau ne gelsvi plėmiai, koserėj matyt, bet iškritę balsvi kuno skiauteliai; išgėdimas ir ant vidurio nosies pereina — iš šnirpšlių tada sunkiasi nesmagaus kvapnio snargliai; iš burnos teipogi dvokia.

Karštis jau išpat pradžią gali but toks didelis, juog ligonis jo neišturi ir jau pirmose dienose numiršta.

Kartais pačiam ligos smarkume prisimeta smagenų uždegimas ir nuo to ligonis žusta.

Alė tai da ne viskas. Gana tankiai liga lyg jau butų praėjus, bet kaklas ne tik ne slugsta, bet vienoj ar abejose pusėse guzai tie vis didyn auga, parausta išviršaus ir arba truksta išliedami daugybę, pulių arba teip suremia gerkle, jogei daktarui pagalbos nedarant užtroškina ligoni.

Kaip kada įsimeta ausų skaudėjimas, tekėjimas iš ausies ir dažnai apkurtimas.

Bet tankiausiai užaina ištinimas kuno. Jau

vaikas, rodos, buvo visai bepasveikstas, arba jau nerupestingu arba nišmanėlių tėvų net ir ant oro pradėjo but išleidžiamas, tik netikėtai ėmė veidas brinkt, pradėjo vemt, kojos, rankos tinti. Tai yra uždegimas vidurinių inkstų po skarlatinai, tų kuno intaisų, per kuriuos šlapumas košiasi. Jei ligonis nuo to į kelias dienas nenumiršta, tai ilgai paskui serga, iki tyniai atleidžia.

Prisideda prie skarlatinos da ir kitoki sopuliai — teip kitąsyk sanariai ima tinti, kartais kosulys prisimeta, o kaip kada sunykimas į lenda į ligoni, arba net ir protas ne visai blaivas ilgoką laiką pasilieka persirgus ta liga, bet visko čionai negali išpasakot.

Tai-gi skarlatina buna visokia, kitais metais ji buna lengvesnė, o vėl kitais itin pikta.

Kaip kada jau išauksto galima spėt maždaug, ar sunki bus skarlatina pas ligoni, ar ne.

Jeigu jau iš pirmos dienos ligonis labai ima vemti, jeigu karštis labai pakilęs, užaina didelis klejojimą, kaip kada net trauko ligoni, klejoja jisai su atviromis akimis, jeigu da priegtam aplinkuj tuomet viešpatauja pikta skarlatina, tai ne daug vilties ant pasveikimo paduoda toksai ligonis. Teipogi, jei išbėrimas ne aiškiai raudonas, bet pamėles, arba da blogiaus, jei kraujais pasiruvėjas, tai vis blogi ženklai; o ligonis jaunesnis, juo vėl sunkiaus serga.

Gydymas. Skarlatina užsikrečia sveiki nuo ligonių. Pertai pasirodžius kokiuos-nors namuos tai ligai, nereikia leisti vaikus į tuos namus; dideliems irgi negerai eiti pas ligonius, o paskui gyvent su sveikais da nesirgusiais skarlatina vaikais, nės sveikas žmogus gali tą ligą parnešti ant savo drapanų ar kaip kitaip (su zobovėlėmis) ir apdovanot vaikus, kurie ne matyte nematę ligonio. Iš pat pradžią reikia atskirti sveikus vaikus, kurie da skarlatina ne sirge ir perkelti juosius suvis į kitus namus, kad bent iki pabaigai ligos, jie jokių susisėsimų neturētu su ligoniais. Jei jau kas negali sveikus vaikus atskirt nuo ligotų tai tegul bent prižiuri, kad sveikieji po kelis sykius ant dienos gerkle ir burną plautusi vurtu vandeniu su druska, arba tepaima iš aptiktos kali hypermargamų už 5 kp. ir imetę 1 grudelį jo stiklą vandens, idant vanduo šviesiai raudons pasidarytų tai duoda tuom skystimu gerkle vaikams gargaliuoti.

Jeigu pasirodyt skarlatina mokslinycioj, tai geriausiai ją ant kokių 6 ned. uždaryt, idant atskirt sveikus nuo turinčių jau ligą.

Ligai pasibaigus, t. y. kada paskutinio ligonio jau skura atsimainė, reikalinga gerai išvalyt butą, kur gyveno ligonis. Dėlei to reikia išrūkyt butą siera geltonaja, plaujamus daigtus nuplaut karboliu (1 dalis gryno karboliaus ant 25 dalių vurtu vandens), arba da geriaus

nuplaut juos **sublimatu** (1 dalis sublimato ant 1000 dalių virto gerai pasudyto sudoma druska vandens). — Tiek mokėkit apsieit su tais aptiekos vaistais, ypač su sublimatu, kad kas nepaimtu jo į vidurius! — Kur menkesni daigtai, kaip štai: šiaudiniai, šiaudai, nudriskę ir menkesni drabužiai, tai jau juos tiesiog sudegint verta. Skalbinius reikia verdančiam šarme išvirint.

Butą visą gerai išvėdyt, atidarimę bent ant kokių 3 dienų duris ir langus, idant orą perdėm trauktu. Grindis teipo-gi išplaut karbolium arba sublimatu. Ką karboliaus laišas taškena arba purškia iš tam tikru prietaisu į orą, tai beveik jokios naudos nėra iš to. Reikia idant karbolius gerai visur pasiektu, tik tada jįsai padaro galą ligos nuodams. Šermenims atsitikus pokylių nekelt, svečių neprašyt, kuną greičiaus palaidot: o kas be pokylių jau negali apsieit, tai lai neleidžia ir nepriima bent į šermenis vaikų. Šermenų kėlimą, dideli žmonių susirinkimai tuos namus, kur liga viešpatauja, tai geriausias budas išplatint skarlatiną po visą apygardą.

Tiek apie apsisėrgėjimą nuo tos ligos. Dabar pakalbėsime, kaip gydyt apsigusi skarlatina.

Pirmučiausiai reikia ligonis paguldyt lovoj, ruimingam kambaryj, idant turētu užtektinai tyro oro, kad nebut tenai dumų, dulkių ir garų; gerai turėt ligoniui 2 kambarių, idant geriaus galima but juos išvėdyt; žiūrėt kad nebut nė per šilta, nė per šalta, kad šilemos but nedaugiau per 15 ir nepračiau per 13 laipsnių R. Troškyt ligonį šiltai užklojus patalais, užklodais, skrandomis negeral. Geriausiai šime dalyke daryt teip, kaip ligoniui patinka.

Valgio tik tkystimas — virtas atšaldytas vanduo, arbata, kava, kruopelių skystimas su pienu, bet geriu geriausiai tai saldus pienas; mėsa tik nesena, kiaušiniai tik skysti ir kuo mažiausiai ant syk. Visai negali duot ligoniui bulvių, kopustų, lašinių, blynų (tarkainių), surio, dešrų, skilandžių, kiaulienos, senos mėsos, silkių, agurkų, grybų. Rugšties, ypač prie karščio, galima duot, bet tik lengvos: vandens su vuogu sultimis, arbatos su citrina.

Žiūrėt, kad vidurių neužstotų, kad ligonis kasdien eitu ant didelio reikalo laukan; o jei jįsai be supratimo klejoja, ir užmiršta išsišlapint, tai paragyt jį ant to. Jeigu tik viduriai išpusti, nei hubnas pabarškinius duoda, tai reikia **viećino** aliejaus duot. Kartais geriaus yra dėl praliuosavimo vidurių iletis kelis stiklus vasarinio vandens per užpakalinius vartus. Tai darosi per tam tyčia prietaisą, vadinamą irrigatorium, klyzopompa. Ja gali gaut pirt aptiekos ir krautuvėse aptiekinų daigtų. Kaip kada gera buva iķiŗti į užpakalio vartus minkštesnio muilo gabalėlį, idant vidurius sujudinti.

Ne reikia užmirŗti gerklės, kurią reikalinga dažnai plant su borine rugŗčia (**acidum boricum** — lotyniskai). Pasiimti josios iš aptiekos kokią unciją, iŗtirpyt ŗaukŗtuką jos ŗiltam vandenyje ir duot ligoniui gargaliuot kas 2 adynas. Jeigu ligonis da nemoka gargaliuot, tada reikia jam gerklę iš ŗirkŗluko arba iš irrigatoriaus tuom skystimu praplaut. Sedinčiam palinkusiam į pryŗakį ligoniui leidŗiasi į gerklę sriovė to skystimo teip, kad jis nerytu jo, bet iŗtekėti vėl per burną atgal. Ant galvos, ypač jeigu karŗtis didelis ir vaikas klejoja, nesibijokit dėt ŗaltus kompresus, t. y. skarulį kelioms eilomis sulenkŗ suvilgŗŗ ŗaltu vandeniu ir gerai iŗgrŗŗŗŗ, arba puslę su ledais.

Jeigu karŗtis labai didelis gerai įdėt ligonį į ŗiltą vanią, idant but 28 laipsniai R., dapildant toliaus iŗlėto ŗalto vandens iki kokių 23 laipsnių R., ant kokio bertainio adynos. Gerai yra iŗsyk į ŗaltas ŗlapias palas vyniot ligonį kelisyk ant dienos, užklojant ant galo ligonį ŗiltai, idant apŗiltu tose palose. Jeigu kudikis silpnas, (kojos, rankos atŗalusios, iŗbertas menkai pamėlusias plėmais) tai vanių negali daryt; tada reikia duot į vidų ant pasistiprinimo stiprios kavos, arbatos su vynu geru, tik vyno nedaug ant syk.

Kaip karŗtis pasibaigs, jokio gydymo ne reik, tik lovoj gulėt ir sergėtis sunkių valgių. Paŗandes patinusės gali išpradŗį trinti ŗaliuoju miltu ir dėt skarulikus tuom miltu pateptus, idant paŗustu po miltu toliaus ligoniui besitaissant, idant greičiaus iŗsiskirstytu arba prisuktu, ŗutint linu sėmenimis.

Veŗti ligonį pas daktarą skarlatinoj nėra gerai, nės ir apŗilpnyt jį trunkydami veŗime ir perŗaldyt galite.

Ne reikia ligonio tuojaus karŗčiui pasibaigus leisti iš lovos.

Kiekvienas ligonis turi iŗgulėti lovoje bent 3 nd., nors ir sveiku iŗrodytu. Daeitas daigtas, kad gana dažnai ligoniai jau bepasveisktant pakyla iš lovos ir atkrinta vėl, t. y. gauna uždegimą vidurinių inkŗtų, iŗtinstą ir numirŗta. Tai tankiausiai pasidaro pertai, kad per anksti ligoni iŗleido iš lovos arba ant oro, arba su valgiais nepasisaugojo.

Jeigu jau atsitiko kam tokia nelaimė, tai ant tų pėdų ligonį vėl į lovą reikia paguldyti, valgyt duot tik pieną ir vandenį, vyno visai neduot, silkės, pipirų, krienu, muŗtardos, rugŗties ir sunkių valgių, nevat ir nesenos mėsos, anaipol neduot; kambarį ŗiltai laikyt, sodyt ligonį į ŗiltas vanias, po vanių ŗiltai užklot, kad prakaituotu; teipo-gi žiūrėt kad viduriai ne but užstoti.

Ant galo turiu primīt, kad skarlatinos be tikro daktaro niekam nerodau gydyt. Kas tik gali, lai kreipiasi prie tikro daktaro, nės tai yr

tokia liga, kuri reikalauja, idant daktaras bent kasdien atlankytu ligonį. Bet ne visi gali tai padaryti, per tai gal tiems neprošali bus ir šios kelios rodos.

Gydytojas.

Miškos ir sveikata.

Pariziuje išėjo raštas vieno mokyto vyro, kursai parodo, kad miškas labai svarbus daigtas reikaluose sveikatos. Jis išrodė, kad **miškuotame krašte žmonių amžius ilgesnis**, negu kur miškų nėra.

Mat Prancužų žemėje yra 56 pavietai miškuoti ir 30 pav. be miško. Tai tuose 30 pav., kur miško visai nėra, per 5 metus (nuo 1886 iki 1891.) pražuvo **89 tukstančiai** žmonių, nėra per tą laiką mire daugiau, negu užgime ant svieto. O 56 miškuotuose pavietuose per tuos pat 5 metus priaugo žmonių **213 tukstančių**: čia daugiau užgime, negu mire.

Kad paimti dabar du pavietu su vienokiu skaitliu gyventojų (padekim po 100 tukst. kiekviename) ir sulyginti, tai pasirodo, kad ten kur miškų nėra miršta žmonių **dėvynius** sykius daugiau, negu kitame paviete su miškais. Iš to lengva suprasti, kaip tai svarbus dalykas prilaikymas miškų. Kas naikina mišką, tas tuom pačiu kirviu pakerta ir sutrumpina savo ir kitų žmonių amžiaus ilgumą.

O kad geriausiai permąstyti, kuom miškas yra reikalingas sveikatai, trumpai pasakysiu apie vieną daigtą:

Prie miško sveika gyventi dėlto, kad ten labai **grynas oras**, t. y. toks oras, kuriame nėra jokių blėdingų sveikatai dalelių. O blėdingiausioji dalis, kaip gydytojai susekė, yra **dulkės**, ar šep ar taip ore pakilusios. Visi gydytojai žino ir sako, kad dulkėtuose miestuose arba fabrikuose, kur darbininkai ilgą metą este prie dulkių, kuo daugiausiai atsiranda sergančių ligomis gerklės ir plaučių. Ne sunku suprasti iš ko tas pačina: žmogus kvėpuodamas dulkėtame ore įtraukia į plaučius su oru ir dulkes, kurios prilimpa ir atliekta plaučiuose; o kad dulkės dažnai randasi nuodai įvairių ligų — tai plaučiuose atliekta su dulkėmis ir nuodai ligų, dažniausiai nuodai baisios ligos **džiovos**.

Visi žino, kad džiovininkai kosėdami visur mėto savo skreplius; tuose-gi skrepliuose yra baisūs nuodai džiovos. Kol skrepliai drėgni, tai nuodai juose guli ir niekam ne kenki; bet jei tie skrepliai iškosėti ant kelio išdžiūsta ir sutrupeji — tai tokios dulkės jau labai pavojingos: atsitikus vėjui arba važiuojant su dulke mis pasikeli ir džiovos nuodai, kuriuos žmogus gali įtraukti į savo plaučius. O kad nuodai džiovos dažniausiai įeina į kūną tokiu būdu, tai dabar bus suprantama, dėlko žmonės sako ant tokių ligonių „kas-žin iš ko pradėjo džiuti“.

Pri miško visados ore dulkių mažai arba

visai nėra: ten mažiaus iškilota žeme, ten žolelė ir kitoki augmėnai ne duoda žemei trupėti. Užtatai gydytojai dažnai tyčia siūnčia ligonius iš miestų į mišką, kad tokie ligoniai galėtų gauti gryno oro kvėpuoti; ir ne retai atsitinka, kad jei mieste jokie vaistai negalėjo pagydyti ligonio, tai miške be jokio vaisto ligonis geryn eina. Geriausiai sveikatai miškas anot nuomonės gydytojų yra pušynas; mat čia apart gryno oro prisideda dar ir kvapas pušių, kvapas smalos, kursai naikina nuodus tulų ligų.

M. Sk.—ra.

Kaip gyvena ukininkai Amerikoje.

Čion aprašysime tikrai gyvenimą ukininkų Suvienuotose Valstijose Šiaurinės Amerikos, kur ukė yra vedama geriausiai negu beveik visame sviete.

Jaigu mūsų tėvams kas būtų pasakęs, kad ateis toki laikai, kada artojas ne vaikščios paskui žagrės (arklo), bet važiuos ant žagrės užsėdęs, kad šienpjuvys: teip-pat važiuos ant dalgio, kad laike darbo sėdės sau atsilošęs ant pasostės, vietoj eiti pekščias, kad priegtam da rukys sau cigarą ir skaitys laikraštį — toki žmogų jie būtų palaikę per išėjusį iš proto. O vienok šiandien viskas destis Suvienuotose Valstijose Šiaurinės Amerikos. Ten ir maži ukininkai pjauna javus važiuodami ant pjaujamų mašinų. Štai vienas iš jų draugia žadina kudių. Pati jo užimta namie darbais ir neturėdama matyt laiko prižiūrėti vaiką atnešė vyrui. Tas sėdėdamas ant pasostės pjaujamų mašinų, laiko vaiką ant kelių, žadina jį ir valdo pjaujamąją mašiną.

Maži ukininkai žinoma neistengtu įsitaityti sau visokias ukiškas mašinas. Dėlto jie susidėjo į dideles draugystes išvien perka mašinas ir paskui visi paeiliu joms naudojami. Tokiu būdu ačiu toms draugystėms nėt visiškai maži ukininkai vartoja pjaujamąs mašinas, kurios draugia ir pėdus rišą turi vežimus, kurie patys išmeto po laukus mešlą, turi plugus bulvėms kasti, garines kuliamas mašinas, teip-pat mašinas šienui pjauti ir spausti jį į plytas ir teip toliaus.

Abelnai ten mažiausias ukininkas rupinasi užtati žmogaus darbą mašinomis, kurios dirba su pagalba arba arklių spekos, ar garo arba ir elektros. Pertai ukininkas: vieną nereikalauja padėti savo darbą, antrą su pagalba mašinų atlieka darbą kur kas greičiau, o trečią nereikalauja laikyti samdininko.

Ukininkas paprastai buna savo lauke tik du syk per metą: syki kada dirba ir sėja, o kitą sykį kada valo javus; šep prie ukės palieka vieną tik sargą, o patsai imasi prie kitokio darbo. Net ir triobų jam nedaug reikia: vieną, kad nereikia jam sukrauti javus ir

šiaudus, o antrą jie nereikalauja dėl gyvuolių, nes anų nedaug laiko: keli arkliai dėl pakinkymo, kelios karvės dėl savo reikalų štai ir viskas. Lauką apdirba su pagelba garo, o užmežia žemę ne gyvuolių mešlu tik pramanytu.

Išėję į lauką, niekur nepamatytume tokių prietaisų, kokius paprastai matome pas mus. Štai ant aviųzų lauko dirba pjaujama mašina. Bernas sėdi, atsilošęs, ant pasostės, o mašina kerta avižas ir riša draugia į pėdus, kurie lieka ant lauko. Štai vėl ant kviečių lauko dirba įpatingos pjaujamos mašinos. Ketvertas arklų eina paskui mažinę ir stumia ją pirm savęs. Bernas žinoma sėdi ant pasostės. Mašina nupjauna vienas tik varpas šiaudai-gi lieka ant kelmo, pakolaik garinis plugas juos neaparia. Nupjautas varpas nutveria tam tikri grebliai, panašūs į ratus vandeninių malūnų. Potam varpos nupuola ant audeklo, kuris jas neša toliaus ir sumeta į dežią. Dežė toji pritaisyta ant vežimo, kuris veža varpas į artymiausią kuliamo mašiną. Ta kulia varpas ir išmeta į maišus jau gatavus išvalytus grūdus; maišus tuos darbininkai deda į vežimus ir veža ant artymiausios geležkelio stacijos. Ten ir vežimus ukininkai turi daug geresnius, kurie eina daug lengviaus nei mūsų. Ten paprastai ketvertas arklų veža du vežimus; tokiu būdu ukininkas laimi tai, kad reikalauja tik vieno, o ne dviejų žmonių. Abelnai tenai visokios garinės mašinos kaip štai: pjaujamai-rišamos, kuliamos, gariniai plugai, mašinos bulvėms kasti ir kitos, užstoja samdininką. Ukininkas samdo kelis samdininčius tiksliai ant darbymetės. Potam grįžta jie vėl į miestus. Laike lauko darbo paprastai gyvena ant lauko, verda sau valgyti tam tikroji virtuvė, kurią įsitaiso ten, kur apsistojo ant darbo. Žodžiu ukininkystė Amerikos yra visiškai kitokia negu pas mus.

Ukininkui atvykusiam iš Europos viskas tas išvežtu labai dyvinu, juo labiau kad ten ir maži ukininkai turi tokias mašinas, kokias pas mus retai galima pamatyti dideliuose dvaruose. Ten tarpu didelių dvarų ir mažų ukininkų yra tas skirtumas, kad maži ukininkai turi mašinas ne-taip puikiai įtaisytas, mažesnes, bet vis-gi turi. Perka jie tas mašinas dėl to, kad su jų pagelba gali apsidirbti daug greičiau ir kaštuoja jiems tai daug mažiau negu samdant samdininčius. Kaip paveikslą paimkime plugą bulvėms kasti; kaštuoja jis šimta ir keles dešimtis rublių. Jis gali iškasti keles dešimtis tukstančių karčių bulvių su pagelba vieno žmogaus. Tą plugą paprastai traukia vienas arklys, o žmogus sėdi ant pasostės ir valdo plugą. Iškastas bulvės pats plugas iškarto ir su meta į vežimą pritaisyta šone plugo.

Abelnai imant įrankiai Amerikos ukininkų visiškai nepanašūs į mūsų. Truputį panašus

tik plugas ir tai tiksliai noragai. Šeip kitos dalys plugo taip permaintytos, kad ant pirmo žvygterėjimo mes nė nepažintume, kad tai yra plugas. Ten tik mažose ukėse plugus traukia arkliai; po didelius dvarus vietoje gyvuolio garinis vežimas traukia plugus, ne po viena, bet po kelis kartu. T.

Apie žemę ir iš ko ji susideda.

Paviršius žemės labai nevienodas. Tankiausiai traukiasi į didelių plotais lygumų, arba juostomis kalnų. Kaip lygumos taip ir kalnai yra išrėžyti upeliais, katrų pakraščiais žemesnėse vietose randasi pievos, o augštesnėse dirvos. Jeigu mes prakasime žemę, tai pamatysime, kad ji susideda iš sluogsnių: smilties, molio, gargždo ir uolos. Labiausiai yra pažystamas mums viršutinis sluogsnis žemės, katrą mes tankiausiai apverčiame ant savo naudos; ariame, ir akėjame. Po viršutinio guli antras sluogsnis, katrą artojai vadina indijomis arba liesaja žeme. Viršutinis ir apatinis sluogsniai tankiausiai susideda iš vienodos žemės; skyrius tarp jų pirmiausiai tas, kad viršutinėje sluogsnyje žemės dalelės, nuog vandens ir oro, sutrupėję ir išsiaišėję į smulkius šmotelius, ir susimaišę viens su kitu, pavirsta į derlingą žemę. Viršutinėje sluogsnyje yra da teip vadinami puvėsiai, katru apatinėje sluogsnyje visai nėra. Puvėsiai pasidaro iš puvimo per ilgus metus žolės, medžių, šaknų ir lapų. Puvėsiai yra naudingiausia dalis viršutinio sluogsnio; jie būtina reikalingi dėl maisto augalams. Kiekviena dalis žemės turi savo ypatybę. Molis daro dirvą derlingą ir prilaikanti drėgnumą; smiltis purina ir daleidžia išiskverbti į dirvą orui ir vandeniui; kalkės padeda sutrupėti kietam žemės grumelėliam ir pačios esti maistu daugelio augalų. Tokiu būdu susimaišę molis, smiltys, kalkės ir puvėsiai duoda žemei derlingumą; kiekviena dalis atlieka savo darbą. Jeigu dirvai truksta kokios nors iš minėtų dalių tad ji yra nederlinga. arba neduodanti brandos.

Laukai skiriasi į: molinius, smiltinius, kalninius, dumblinius, juodžemius ir daug kitokių.

Kur randasi puvėsių ne mažiau kaip dešimta dalis, tą žemę galime pavadinti juodžemiu. Juodžemis skaitosi per brandžiausią lauką, jį lengva atskirti pagal jo juodumą, purumą ir minkštumą paėmus į ranką. Juodžemis priima į savę daug vandens ir labai ikaista nuo saulės, pavirsdamas į dulkes.

Jeigu žemėje yra smilties, kokia 70 dalių ant šimto, tai tokia žemė vadinasi smiltinė. Smiltynė atsižymi savo geltonai-bolžganu pavyždžiu, jį greitai perleidžia per savę vandenį, smarkiai ikaista ir greitai džiūsta. Tokiam lauke augalai labai silpsta; už tai, kad jis per

daug purus, visai neužlaiko savyje drėgnumo, be katro maitinančios dalelės ne gali augalų šaknelių dasigauti.

Žemę turinčią savyje nors penktą dalį kalkių, vadinasi, kalkinė. Kaip smiltimis, taip ir kalkinis laukas greitai perleidžia per savę drėgnumą ir smarkiai džiuista, pertai dirva, katra turi savyje daugelį kalkių, sausa ir nederlinga. Bet nedaugelis kalkių žemėje neatbutinai reikalingas. Žirniai, pupos, vikiai ir tulės žolės visai neauga toje dirvoje, katroja kalkių nėra.

Dirva, katroj pusė arba daugiaus molio, vadinam moline. Ant pažiūros toks laukas riasvas; sausame laike jis darosi kaip akmuo, o lytingame esti klampus, limpa prie ratų ir kojų. Dėlto, kad molis primirkęs vandeniū ne perleidžia per savę vandenį; ant molinės dirvos vanduo guli ilgai, darydamas balutes ir purvyną. Tokiu budu perdaugelis molio dirva daro sunke, mažai derlinga; lytingame laike augalai tokioje dirvoje puva nuog perdidelio šlapumo; o sausame molis kietinasi, per tai šaknys augalų ne gali keroti ir labai sunku orui į tokią dirvą dasigauti, už tai augalai silpsta.

Dirva, katroje yra užtektinai kalkių, molio, smilties ir puvesių, vadinam dumblinė. Dumblinė gulinti atsakančiam nuotakume skaitosi prie derlingų laukų.

Abelnai imant, vieni augalai mėgsta tokią dirvą, o kiti gerai auga visai ant kitokios; vieni reikalauja tokio apdirbimo dirvos, o kiti visai kitokio, vieni reikalauja vienokio pagerinimo, o kiti kitokio. Per tai kiekvienam ukininkui reikalinga žinoti — kur kokio jo dirva ir katra turi per mažai ar per daug augščiau minėtų dalių, jeigu nori, kad pasėti javai priderinčiai derėtų.

Norint patirti, kiek žemėje yra molio, smilties, kalkių ir puvesių, reikia daryti šiteip: dirvą, katra nori bandyti, reikia paimti keliose vietose gerai išmaišius išdžiovinti. Išdžiovintą žemę reikia, atsvėrus kokia 100 lotų, supilti į molinį puodelį, uždėjus ant ugnies, maišant virinti patolaik iki nustos iš žemės dumai eję. Kada žemė puode perdegis ir perstos rukus, reikia puodelį nukaisti ir žemę pasverti. Jeigu pasirodys dabar, kad jį sveria tikiai 80 lotų; tai parodo, kad iš jos išleke su dumais 20 lotų, tai yra penkta dalis žemės. Dega žemėje ne kas kitas kaip puvesiai, ant kiek nu mažta svarba žemės jei išdegus, tiek joje buvo puvesių.

Dažinoja kiek puvesių žemėje, reikia dažinoti kiek joje kalkių. Dėlto likusią išdegusią žemę, sušlapinus vandeniū, reikia laistyti po truputį druskine rūgšče: kalkės laistant šnypščia ir palengva visos išgaruoja. Paskui vandenį nusunkus, likusią žemę išdžiovinęs reikia vėl

pasverti. Numažėjimas svarbume parodys daugumą kalkių; jeigu žemėje nedaskaitys 25 lotų, šitas ir bus daugumas kalkių, kurios buvo žemėje.

Po atskyrimui iš žemės puvesių ir kalkių, joje lieka tiktai molis ir smiltys, perskirti kuriuos nesunku. Reikia tiktai atskiedus žemę vandeniu ir išplakus gerai, duoti nusistoti. Nuliejus paskui atsargei vandenį ir paantrinus išplakimą ir nuliejimą antrą ir trečią kartą, mes apturėsime inde vienas tik smiltis. Mat grudeliai smilčių, kaip sunkesni greitai nugula ant indo dugno, o smulkios lengvos dalelės molio, susimaišiusias su vandeniu, išsileja laukan. Išplautos tokiu budu smiltis reikia, išdžiovinus pasverti; dažinosime kad kiek yra mūsų žemėje smilčių. Likusi dalis priguli moliai, taip, jeigu žemė iki išplovimui svėrė 55 lotus, o išplautos smiltys svėrė 30 lotų, tai molio buta 25 lotų.

Ir taip jeigu dirvoja butų:

1. Smilties 79 dalys iš šimto, molio 10, kalkių 6, puvesių 5, tokia dirva galima pavadinti smiltine.
2. Smilties 29 d., molio 30, kalkių 30, puvesių 11, dumblinė.
3. Smilties 26 d., molio 15, kalkių 51, puvesių 7, kalkinė.
4. Smilties 22 d., molio 20, kalkių 23, puvesių 35, juodžemiū.
5. Smilties 15 d., molio 68, kalkių 9, puvesių 8, moline.

Taip matome kaip lengva yra kiekvienam išbandyti savo lauką, minėtu viršui budu; tokiu budu kiekviens ukininkas, gali numanyti, kokių dalių jo laukui stokuoja, o žinodamas tai ne sunku, ant kiek galima, pridėti stokuojančias per tai dirva pasigerins ir ukininkas apturės už tai šimteriopą užmokestį, iš dirvos derlingumo ir javų brandos.

Kaimavietis.

✓ Iš Londono.

Marijona J. duktė ukininko iš O. kaimo, Papilės valščiaus, Šiaulių pavieta, Kauno gubernijos, nuo kelių mėnesių apsigyveno Londone. Norėdama parašyti laišką namon, ji dēlei stokos mokslo, kaip ir daugumas mūsų žmonių, turėjo jį ieškoti kito pagalbos. Turbut kas nors iš šalies, girdėdams skaitant laišką nuo tėvų dažinojo apie tėvų prikalbinėjimą grįžti namon ir kad tėvai žadėjo atsiųsti pinigų ant kelionės. Žodžiu sakant, Londone atsirado šunbrolis, parašė nuo Marijonos vardo pas jos tėvus, prašydamas atsiųsti pinigų ant pagryžimo namon ir matyt padavė sau žinomą adresą. Tokiu budu Marijona per ilgą laiką negalėjo sulaukti laiško nuo tėvų, o ans šunbrolis vedė kas nedėlią korespondenciją su jos tėvais. Ant galo jai parupo, kas tai gali buti? Siunčia tėvams dešimts rublių ir laišką, ant

kurio gauna štai koki atsakymą: „trimis dienomis pirm apturėjimo nuo tavęs 10 rublių, mes pagal tavo prašymą išsiuntėme dėl sugryžimo namon 40 rublių. Parašyk ar apturėję piningus, kokią dieną atvažiuoti į Kretingą tavęs pasitikti ir kur sustosi ar klebonijoje ar špito-leje.“ Gavus tokį laišką Marijoną atėjo pas mane, klausiti ką daryti? Sutarėva pagauti želmį ir prigulinčiai pamokyti. Pirmučiausia nusiuntėme pas tėvus. prašydami adreso, ant kurio išsiuntė piningus. Pasirodė, kad piningus išsiuntė į visuotiną Londono pačtą ant vardo kasžin kokios Jakubauckienės. Pedas tokiu budu buvo supainiotas ir kaltininką negalima buvo atrasti. Nuėję į paštą dažinojome, kad piningai da neatimti ir parengti jau siųsti atgal. Iš to viso matyti, kad šelmis anai vardu Marijonos išprašė piningų, bet į tą laiką tėvai gavę laišką nuo Marijonos, parašė jei apie išsiuntimą piningų, o šelmiui nieko neatrašė. Šelmis nieko nežinodams apie išsiuntimą piningų nenuejo į paštą ir piningai liko atgal parsisūsti. Taigi iš čion, mieli tautiečiai, matome reikalingumą mokslo ant kiekvieno žingsnio, neskiriant vyrams ir moterims. Jeigu Marijona būtų pati mokėjus rašyti, nebūtų teip atsitikę. Nelaimė mūsų, lenkai nesirupino mes apšviesti, o maskoliai rupinasi tik muš į maskolius išversti; pertai mes patys privalome įieškoti mokslo ir apšvietimo. Mes patys kaip galėdami vieni nuo kitų mokinkimes, o moksle guli visa mūsų speka, nauda ir ateitis.

Lietuvis J. P.

Iš Lietuvos.

Iš Rygos. Miela yra išgirsti, kad mūsų tautiečiai netikt jau nebesigedi kalbėti lietuviškai, bet reikalauja da, kad ko plačiausiai būtų vartojama lietuviška kalba. Štai suvalkiečiai reikalavo, idant pradinėse mokyklose būtų įvestas mokymas lietuviškos kalbos; teipogi kur nekur girdėti, juog lietuviai reikalavo, kad pamokslai ir bažnytinės maldos būtų atliekamas lietuviškai. Tas teip sutvirtina mūsų gan silpną tautišką dvasią, juog negaliu užtyleti apie tokiuspat atsitikimus pas mus Rygoje. Mūsų lietuviai jau senai jautė reikalingumą lietuviškos kalbos bažnytiniuose reikaluose, bet vis dar nedrįso to reikalauti, tik praėjusiose 1895 metuose dasižinoję, kad lietuvių Rygoje yra lyg 15 tukstančių žmonių, o visų katalikų gyvenančių Rygoje 16 tukstančių, pradėjo apie tą darbuotis. Pirmiausiai lietuviai užgiedojo lietuvišką rožančių švento Pranciškaus bažnyčioje; tad klebonas Afanasevyčius liepė paleisti vargonus, idant lietuviai negalėtų giedoti; o kad lietuviai nuėjo pas tą kleboną prašyti daleidimo giedoti lietuviškai rožančių, klebonas išvadino lietuvių pagonais ir nenorėjo su lietuviiais kalbėti. Praslinkus nekuriu laikui lietuviai padavė

prašymą klebonui Afanasevyčiui su 75 parašais, idant lietuviams būtų daleista kas trečią šventą dieną šv. Pranciškaus bažnyčioje atlikti maldas lietuviškoje kalboje. Iš pradžių klebonas nenorėjo priimti prašymą, bet paskui, priėmęs, nedavė jokio atsakymo. Dėlto-gi prasliskus vėl nekuriu laikui lietuviai kartu su lenkais, nemokėdami kitiškai, pradėjo giedoti „suplikaciją“ lietuviškai. Tada klebonas nušaukė į zokristiją ir pasakė lietuviams, kad jie tur giedoti teip kaip jis klebonas užgieda, nors ir nemokėdami ir pridurė dar, kad jeigu jis užgiedotu žydiškai arba čigoniškai, tai lietuviai ir tur teip giedoti ir baugini, jeigu lietuviai ir toliaus giedos lietuviškai, tad jisai, klebonas, pašauksės policiją, kad gerai praluptu lietuvius. Po tam atsitikimui, tą dieną, kad priseina lietuviškai giedoti, kunigas visiškai negiedojo. Vienok-gi pirm viso šito atsitikimo tai yra tuo po pašventinimui šv. Pranciškaus bažnyčios tris kartus giedojo „suplikacijas“ lietuviškai, o paskui liovė lietuviškai giedoti, ir buvo apgarsinta, kad klebonas nemoka lietuviškai ir todėl negieda. Bet pasirodė, kad ne tame priežastis, nės, klebonui susirgus, ir kiti kunigai mokantieji lietuviškai teipogi negiedojo lietuviškai.

Rygos lietuviai, matydami, kad nieko gero nesulauks nuo klebono 7 dieną gegužės mėnesio šių metų išleido prašymą ant vardo vyskupo Petrapilės vyskupystės, idant daleistu minėtoje bažnyčioje giedoti „suplikaciją“ lietuviškai kas trečią šventą dieną. Mes negavome jokio atsakymo, o vyskupas atsiuntė prašymą į Rygą pas kleboną Afanasevyčią su prisakymu klebonui padaryti teip kaip jis klebonas ras reikalingu. Mat kaip ant žemės teip ir dangui, svietiška valdžia teip elgiasi kaip ir dvasiška. Dėlto-gi vėl 30 dieną liepos m. šių metų išleidome prašymą su 154 parašais ant vardo Petropilės Arcivyskupo, apie daleidimą giedoti lietuviškai kas trečią šventą dieną bažnyčioje šv. Pranciškaus, o draugia išreiškėme prašyme visas klebono Afanasevyčiaus nedorybes, kokias anas padarė lietuviams. Drauge su tuo prašymu išleidome prašymą vyskui Kauno vyskupystės, idant anas užtartu už Rygos lietuvius prieš dvasišką vyriausybę, bet lygšiolai nės ant vieno prašymo negavome jokio Atsakymo.

Toliaus turiu pridurti, kad Rygoje yra dvi katalikiškos bažnyčios, o tarpu kunigų du žemaičiai ir du lietuviai, bet tikrų lietuviškų arba žemaitiškų kunigų galima pavadinti seneliuką Jucevyčią, o kiti trys tai gėdis lietuviškos kalbos.

Liudna yra, kad mūsų dvasiški vadovai nesirupina apie ganyamą savo avelių, bet žiuri tik kaip greičiaus prikaimsti kišenį piningais. Šitą aiškiai darodo visi šitie atsitikimai su Rygos lietuviiais; mat lenkai turtingi, tai jiems

abiejose bažnyčiose daleidžia atlikti maldas lenkiškai, o lietuviai beturčiai, tai jus užtai ne vienoj neturite vietos melsties lietuviškai.

Jonas Ožalaitis.

Iš Šakių Suv. gub. Parapija mus turi daug baldos dėlei taisymo špitolinės. Da užpernai užmąnyta buvo taisyti, bet prisirengėme tik pernai. Ilgau laukt jau ne buvo galima: bulkliai, langai, durys jau buvo supuvę, tvartukai suirę, grindys taip-gi buvo išpuvusios. Pagal apskaitymą inžinieriaus visas pataisymas galėjo kaštuoti apie 989 rublius. Parapijonys sudėjo reikalingus piningus ir tik reikėjo, kad kas nors apsimtu. Norinčių atlikti darbą už tokius piningus buvo daug. Belenktyniuodami kiti meisteriai žadėjo atlikti paskirtą darbą da už mažesnius piningus, ne kaip inžinieriaus buvo apskaityta. Meisteris Karalius buvo apsmėjęs pataisyti špitolinę už 900 rublių. Bet Šakių bulmistras ne norėjo pavesti tą darbą kitiems ir prisižadėjo pataisyti da pigiau, ne kaip už 900 rublių. Pernai rudenį jau buvo veik viskas pabaigta. Buvo įdėtos naujos grindys, durys, lubos, taip-gi uždėjo naujus balkius, pastatė pečius, pataisė stogą, tvartukus. Ir butų viskas gerai pasibaigė, jeigu bulmistras būtų teisingai apsiėjęs ir išpildęs savo prižadėjimą. Bet bulmistras užmiršo savo prižadėjimą ir ėmė reikalaut, kad prie 989 rublių parapija pridėtų da 784 rublius: mat bulmistras daugiau pataisė, ne kaip buvo parodyta „anszlage“ ir dėlto esą jam daugiau kaštavęs darbas. Kiek kaštavo darbas nežinia, bet parapija ne apsiėmė antrą syk dėt piningus. Maža to, kiti parapijonų ėmė da rugot, ant bulmistro už ne gerai atliktą darbą. Bulmistras, žinoma, baisiai įpyko. Pereitą pavasarį, norėdamas įbaugyt parapiją, bulmistras liepė špitolninkams ir vargamistra išeiti iš namų. Tokiu būdu tikėjosi, priversęs parapiją sudėt reikalaujamus 784 rublius. Špitolninkai apleido špitolinę, tik vargamistra ne klausė bulmistro ir mušė telegrafą pas gubernatorių, užklaudamas, ar turi bulmistras tiesą išmesti vargamistrą ir špitolninkus. Iš tos priežasties pakilo didelis subrusdimas. Gubernatorių liepė ištirti visą dalyką. Į Šakius atvažiavo iš Naumiesčio načelninkas ir ten kvotė gyventojus apie minėtą atsitikimą. Visi veik sakė, kad bulmistras busęs nubaustas už savalę. Kiti manė, kad jis busęs dagi atstatytas nuo vietos. Bet išėjo visai kitaip. Bulmistras, buvo išrastas nekaltu. Špitolninkai-gi, o ipatingai vargamistra buvo pavadinti „buntauninkais“ ir priešgyniais. Už-tai mat ir reikėjo juos pamokyt. Dagi prabaščius ne užstojo parapijos ir sykiu su bulmistru kaltino žmones už tai, kad tie ne nori klausyt bulmistro. Teisingai sako priežodis, kad „varnas ne iškirs akies varnui.“ Po kvotimui viskas ėjo po senovei. Vargamistra

vis-gi liko špitolėje bulmistras, kiek galėdamas ir pats ir per kitus stengėsi prikalbinti parapiją sudėti piningus. Drauge su bulmistru kalbino žmones ir pats prabaščius. Sumislinta rinkti nuo žmonių parašus. Prie to darbo priguli ir prabaščius. Ant pradžios pasirašė pats bulmistras, kaip sąnarys „bažnyčios dozoro“, prabaščius ir da viens sąnarys „dozoro“ (2 sąnariai dozoro ne pasirašė). Be to da pasirašė 6 ukininkai ir 2 ponai.

Manydamas, kad vargamistra „buntavoja“ žmones, ir ne galėdamas jį prašalinti, bulmistras stengėsi tai padaryti per prabaščių. Prabaščius paklausė bulmistro, ir vargamistra buvo pavarytas. Bet ir išėjus vargamistrai iš špitolės skaitlius parašu mažu ką pasididino. Da ir dabar ne pasibaigė rinkimas parašų. Kuom pasibaigs šitas dalykas, nežinia. Galima tikėtis, kad parapija ne duos savę skriausti ne tik bulmistrai, bet ir pačiam prabaščiu. Jeigu Karalius būtų galėjęs pataisyti špitolinę už 900 rublių, tai kodėl ne gali užtekti ant pataisymo tos pačios klebonijos 989 rublių. Bet kad ir būtų teisybė, kad bulmistras išleides daugiau piningų, ne kaip parapijos buvo duota, tai ir tuomet kaltu pasilieka pats bulmistras, kaip parapijos suvadžiotojas, nėsa jis prisižadėjo pataisyti konuopigiausiai. Gal but norėtu jisai gražinti sau piningus išleistus ant kyšių, balių ir kvortų. Kas nežino, kaip kartais apsieina su valščiaus piningais vaitai, načalninkai ir kiti činovnikai. Tūkiausiai didelė dalis valščiaus piningų nusmunka į svetimus kišenių. Taip atsieina ir su parapijų piningais. Berods, negalima kaltinti bulmistą už prisisavinimą parapijos piningų, bet ne galima taip-gi kaltinti parapiją už tai, kad ji ne apsiima sudėti 784 rublius. Ne tik valdžia, bet ne pats prabaščius ne gali priversti parapiją mokėti antrą syk piningus už pataisymą špitolinės. Kuom pasibaigs šita istorija, pamatysime. *Sl.*

Piningus ir laiškus į Ukininko (ir Varpo) redakciją siunčiant, reikia šitoksa adresu padėti:

Herrn Dr. Bruažis, Tilsit (Ostpreussen).

Tur i n s.

Naujas persekiojimas tikėjimo. *N.* — Skarlatina. *Gydytojas.* — Miškos ir sveikata. *M. Sk-ra.* — Kaip gyvena ukininkai Amerikoje. *T.* — Apie žemę ir iš ko ji susideda. *Kaimaviestis.* — Iš Londono. *Lietuviai P.* — Iš Lietuvos: Iš Rygos. *Jonas Ožalaitis.* — Iš Šakių. *Sl.* — Adresas.